

Ճշմարիս դաստանան ընել՝ կամ խելամուտ լինել,
Թող այսպիսի Վարդապէտարանէ մը ճանաչէն կամ
ուսանին՝ զոր Ազգային Հոգեւոր ժողովը բններ է եւ
ընդուներ, եւ զոր մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ վեհազոյն
Գլուխներէն մէկը հրամայեր է որ տպագրուի եւ
բոլոր Ազգային վարժարանաց մէջ ընդունուի : »

ՀԱՆԵԼՈՒԿ.

Խնձուկ անուշ թնջ բան կայ
Երք ես պոչ ունիմ.
Խնձուկ թնջ թնջ բան կայ
Երք ես պոչ ունիմ.
Խնջ առէի պատահ կայ
Երք պոչ զուխ ունիմ:

ՀԱԿՏԵՄԲՐԵՐԻ ՀԱՆԵԼՈՒԿԻՆ ԽՈՒՋԱՅ

Մեր արզոյ բաժանորդաց մէկը Տ. Ե. Յ. Համեան,
անցեալ ամսուան Հանելուկին լուծումը նրբամիտ
ճարտարութեամբ զուեր է ու առ. մեզ լուղարկեր :

Կոստանդնուպօլիս, 29 նույնեմբեր 1858.

Գերապատին Տեարք,

Մինչեւ ցայսօր ձեր պատուական ամսագիր Մասնաց Աղա-
նոյն մէջ առաջարիւած Հանելուկները քէ եւ մասնաւորաց
կողմանէ լուծուած ըլլալը տեսնուած չէ, բայց եւ այնպէս
նրատարակիւու յօժարելուու անտարակոյս ըլլալով, կնա-
մարձակիմ այս անզատ վերջն նույնեմբերի թրբին մէջ եղած
Հանելուկը լուծելով ներկայ զրութեամբ ձեր Գերապատուու-
թեանցը իմացունել, խնդրելով, որ երկ արժան դատիք, նրա-
տարակիւու բարեհանութիւնը ընէք:

Հանելուկին լուծունքն է, Դ.Ա.Ա. բառը, որուն երկ
զրուխն ու միզը այսինքն Գ. Ե. Ա. զրելը մէկսեղ առնումք (ԳԱ)՝
այրութիւնի չորրորդ տառը կզտնեմք: Երբոր զրուխը (այսինքն
առաջին զիրը) վերցընեմք՝ մեր սուրբ Լուսաւորչի հայր Անակը
կիշեմք: Եւ երբ (առաջին զիրը) այսինքն զրուխը չվերցունեմք
այս ժամանակը պէտք է որ վախճանմք իրմէն այսինքն
Դամակէն:

Միամ Գերապատին Տեարք
Խոնարդ ծառայ.
ԵՊ.Ա.Զ.Ա. Յ. ՀԱՅԵԱՆ.

Ա Զ Գ Ո Տ Տ Ե Ա Յ Ք

առ որդիս միհրանժամանակ

Ո՞չ, ձեզ ոչ, չիք, չիք յաջողուած
Ո՞վ ժանտք, առ ձեզ զոյն Ասուուած.
Որ զ Հայրենինացդ ուրանայք սկը,
Եւ բզնորուն խընդրէք ասեր.
Երկինք բզնեց դատապարտն
Եւ Հայրենիք խոտեն մերժեն:
Ելէք իմենջ իրաց զրնայք,
Անէծք ոյց չեն ճըշմարիս Հայք.
Զի կայք իմենջ իրաց իրաց զրնայք
Անէծք ոյց չեն ճըշմարիս Հայք: (Մրկնեան)

Իձեր հակառ նրսեմաստուիք
Ըզդատակնիք տանիք դուք ձեր.
Իմենջ՝ ով դուք որդիք Քամայ,
Ամենայն ազգ զարշի սոսկայ.
Ասեն. Դա զծնող իւր անարզու,
Վան, Հայրենինացն է մատընու:
Ելէք իմենջ... եւ ալլն.

Օ՞ն անդր.... ընդ մեզ չիք ձեր բաժին,
Խաւաք ձեզ ակն ունի յնտին.
Մեր Հայկն է նայր (1), Գրիգոր՝ Վահան,
Զիք նեղինակ՝ Սիսնեացն իշխան (2).
Զիքը աստի Հայկնին յիշլնուատ ցոլայ,
Զիք՝ շանը պրակ Մեհրումանայ (3):
Ելէք իմենջ... եւ ալլն.

LES ENNEMIS DE LA PATRIE

Aux fils de Méroujan le traître.

Non : pour vous point de succès,
O perfides! c'est Dieu qui vous l'annonce.
Vous qui reniez l'amour de la Patrie,
Qui demandez sa ruine;
Les cieux vous condamnent,
La Patrie vous méprise et vous rejette.

Arrière! loin de nous;
Malédiction sur ceux qui ne sont pas de vrais Arméniens.
Que tardez-vous! éloignez-vous, éloignez-vous de nous;
Malédiction sur ceux qui ne sont pas de vrais Arméniens. (Bis.)

Sur votre front convert d'opprobre
Vous portez le cachet de votre condamnation,
O fils de Cham! Vous n'inspirez que dégoût à toutes les nations;
A votre vue elles frissonnent,
Elles disent : Le voilà, celui qui méprise la source de ses jours,
Le voilà, le lâche, le traître à sa patrie.

Arrière! etc.

Allez! vous n'avez rien de commun avec nous;
Ce sont les ténèbres dernières qui vous attendent.
Notre père, à nous, c'est Haig (1); Grégoire est notre égide;
Votre guide, à vous, c'est le prince de Sunik (2);
Sur nous resplendit du ciel l'étoile de Haig,
Sur vous la broche enflammée qui servit de couronne à Méroujan (3),
Arrière! etc.

(1) *Haig*, père de la nation arménienne, a donné son nom à la brillante constellation d'Orion.

(2) *Prince de Sunik*, (Vassag le traître,) Chef des princes arméniens après la chute des Arsacides, au Ve siècle, il trahit sa religion et sa patrie dans le but de devenir roi d'Arménie, grâce au secours des Perses.

(3) *Méroujan*, prince arménien qui, dans l'espoir d'obtenir le trône, vendit sa patrie aux Perses. Mais Sempat, général arménien de la famille Pakradouni à laquelle appartenait le droit de couronner les rois, le vainquit et le fit prisonnier. L'entrainant ensuite dans une chaumière près du champ de bataille, il s'empara d'une broche enflammée, l'arrondit en forme de couronne et la lui mit sur la tête.

(1) Հայկ նախանձայր ազգին, յորոյ անուն պատուեմք զայշանդուն զայն նամաստեղութիւն՝ զոր սուարք բազաց Թրիտն կոչեն:

(2) Սիսնեացն իշխան, Վահան սիւնի մարզպան, որ ուրացաւ զմաւասու որ իթիսոսու, և մատնեաց զ Հայաստան յուսով աննոյ զնորա բազա- տուրուին:

(3) Մեհրուման մատնից հայրենինաց և նաւատոյ, որ ընդդեմ Հայրենինաց գեն առեալ՝ ի Սմբատայ բազադիր ասպիսի բազրատուունու պա- կացաւ նրացիւ շամփուրի ընդ հենցու, և զարժանի մատնութեան կրիսա պատումաս:

Իրաց, մի՛ ձենջ կարծեն օտարք
Հայրս իր զգձեղ իցեմք անարզ.
Ո՛չ, բողոքան յերկինս արդար
Թէ չէք դուք Հայք, չէք մեր եղայք.
Այլ յանդ մեր սուրբ՝ սերմն որոման,
Գալլը ժանոս իհօս անդ Գրիգորիան :
Եէք իմենջ... և. այն.

Գուք ծաղը յաղեստ արձակէք մեր....
Այլ մեր այնպատ նըզօրս եմք դիս.
Զի առ սոսանձնել թշոն զգվշտաց
Չունիմք պէտ վաս ձերոց քաղիաց .
Այլ հայկարար ընդ դարս այսքան
Անջինջ տանիմք կնիք զեզզորիան :
Եէք իմենջ... և. այն.

Ո՞հ, խիստ քան զբնաւ աղետքս այս մեր
Գուք եք, ով ժանուք, Հայնց առեր,
Գուք քան զատիս բնու շարազոյն,
Գազան՝ որ կեաչք յԱզգին արիսն.
Զայկու, զատիս տանիմք կըրսմք,
Այլ ձեզ՝ ոչ, ձեզ ոչ հանդորժմաք :
Եէք իմենջ... և. այն.

Զի ձեզ անմիտք, զի զուք մըրցիք,
Ո՞վ դուք ես ով են Հայրենիք.....
Գա յարական գարուց կաղնի,
Գուք չոր տերեւքն նոսեալ յերկիք .
Զայդ փորորիկք շարմեցին ոչ,
Գուք դոյզն խիսք կոծիք դողդոչ :
Եէք իմենջ... և. այն.

Եէք..... Մասիս սուրբ նովանի
Մի զձեօք անկցի, չէք արձանի :
Մի զմեր առնուք արես, անձին.
Հայնց և զա յերկնից պարզեն.
Խսանմանաց սուրբ՝ Եղեմայ
Եէք ընդ հօր ձեր Մատանայ :
Եէք իմենջ... և. այն.

Եէք, մի զնարց մեր սուրբ զԱնոնն
Առնուէ, ես մի զայնք Օրհնուրիսն.
Թողէք զըՄայր զոր ծաղը առնուք .
Թողէք զաւերսն իւր և. ըգրուք.
Աւերք նորս են մեր պարձանք.
Ամօր մեր զնաք եք ով վիժանք:
Եէք իմենջ... և. այն.

Անէծք իզլուխոյ, անէծք խիբրու,
Անէծք յազգիլ զիմ նեղեալ քիբր,
Անէծք իզործ ձեր և. իրան,
Յամօր և. ցաւ կեցչիք ծըփան .
Եւ վաղագրաք յերկիք օսուր
Տապանքդ իփուշ ծածկեսցին շար....:
Այս և բաժին ձեր այս վերջաւք
Արց չիցեն ճշշմարիս Հայք .
Այս և բաժին ձեր արդար այս վերջաւք.
Անէծք ոյց չէք ճշշմարիս Հայք.
Անէծք ոյց չն ճշշմարիս Հայք :

Խ Ա Բ Խ Ա Ծ Ո Ւ Ն Ի Ն .

Arrière ! Que l'étranger, nous jugeant d'après vous.
Ne nous suppose pas, nous Arméniens, aussi vils que vous;
Non, nous en appelons au ciel équitable :
Non, vous n'êtes pas Arméniens; non, vous n'êtes pas nos frères,
Mais vous êtes, dans notre saint champ, la semence de zizanie.
Vous êtes des loups affamés dans la bergerie de Grégoire.

Arrière ! etc.

Vous insultez à nos malheurs....
Cependant, aujourd'hui encore, nous nous sentons assez forts
Pour porter le poids de nos misères
Sans avoir besoin de vos lâches bras.
En vrais fils de Haig, depuis des siècles
Nous portons dans nos coeurs le cachet de notre nationalité.
Arrière ! etc.

Hélas ! plus âpres que toutes nos calamités,
C'est vous, pervers, qui ruinez la nationalité arménienne;
Vous êtes plus dangereux pour elle que tous ses ennemis ,
Tigres qui vous repaissent du sang de la nation;
Nous pouvons supporter toutes les infortunes ,
Mais vous, non, jamais nous ne vous supporterons.

Arrière ! etc.

Quoi donc, insensés ! pourquoi ces vains combats ?
Qui êtes-vous, et qu'est la patrie?....
Elle, le chêne triomphant des siècles,
Et vous les feuilles desséchées qui jonchent la terre ;
Elle, les ouragans n'ont pu l'abattre ; [combez.]
Vous, au moindre souffle qui passe , vous tremblez et vous suc-
Arrière ! etc.

Arrière ! Que les saintes ombres de l'Ararat
Ne tombent pas sur vous : vous n'en êtes pas dignes.
Ne nous prenez pas notre soleil, notre pluie,
Don des cieux aux fils de l'Arménie.
Quittez les sacrés confins de l'Éden.
Sortez avec Satan, votre père.

Arrière ! etc.

Sortez; mais n'emportez pas avec vous le saint nom de nos aïeux ,
N'emportez pas la bénédiction qui y est attachée.
Laissez la mère que vous insultez,
Laissez l'Arménie, laissez ses malheurs et ses ruines :
Ces ruines, à nous, font notre orgueil !
Notre seul opprobre, c'est vous, ô misérables avortons !
Arrière ! etc.

Malédiction sur vos têtes ! malédiction sur vos coeurs!
Malédiction sur lessueurs que vous répandez contre votre nation !
Malédiction sur vos œuvres et sur vos discours !
Vous vivrez ballottés entre l'opprobre et la douleur,
Vos jours seront restreints, et ils s'éteindront sur la terre étrangère ,
Et vos tombes se couvriront de ronces... .

C'est le sort, oui, c'est la fin réservée

A tous ceux qui ne sont pas de vrais Arméniens;

C'est votre juste sort, c'est votre fin;

Malédiction sur vous, qui n'êtes pas de vrais Arméniens.

Malédiction sur ceux qui ne sont pas de vrais Arméniens'

CORÈNE V. CALFA.